

через високу трудомісткість. Однак така обставина не повинна приводити до ігнорування вказаної групи клієнтів. Цілком очевидно, що за умов незадоволеності споживачів обсяг позитивних грошових потоків знизиться і ефективність діяльності погіршиться. Таким чином, наявність постійних клієнтів та налагодження з ними партнерських відносин сприяє підвищенню рівня фінансової стійкості, конкурентоспроможності підприємства та збільшенню обсягу надходження грошових коштів.

Варто наголосити, що вивчення системи факторів формування грошових потоків має значне теоретичне і практичне значення. З позиції теорії, знання факторів необхідне для розуміння суті грошового потоку, його структурної динаміки, розроблення шляхів оптимізації. З практичної точки зору, знання сукупності факторів і причин, що вплинули (чи впливатимуть) на формування і динаміку грошових потоків, дає можливість не тільки правильно оцінити результати фінансового управління, але й коригувати грошові потоки для досягнення бажаних результатів.

Список використаних джерел

1. Бланк И.А. Финансовый менеджмент: Учебный курс./ И.А. Бланк – К.: Ника-Центр, 1999. – 528 с.
2. Єрешко Ю. О. Сутність грошових потоків підприємства як економічної категорії / Ю. О. Єрешко // Формування ринкових відносин в Україні. – К., 2011. – № 4 (119). – С. 39–43.
3. Перловська Н. В. Вдосконалення аналітичного інструментарію моніторингу правління грошовими потоками підприємства / Н. В. Перловська // Реформування економіки України: стан та перспективи. – К., 2008. – С.115–117.

Сисюк С. В.

к.е.н., доцент,
кафедра обліку в державному секторі економіки та сфері послуг,
Тернопільський національний економічний університет,
м. Тернопіль, Україна

ІНФОРМАЦІЙНА БАЗА УПРАВЛІННЯ ЯК ІНТЕГРОВАНА СИСТЕМА ОБЛІКОВИХ ДАНИХ

Управління діяльністю суб'єктів господарювання в сучасних умовах вимагає наявності якісної інформаційної бази прийняття рішень. Для її формування важливо володіти відповідними ресурсами (фінансовим, організаційним, технічним, кадровим), а також різними іншими видами забезпечення. Актуальність дослідження проблем і перспектив удосконалення інформаційної бази управління посилюється у зв'язку з розвитком конкуренції та нестабільністю економічного середовища діяльності.

Така проблематика достатньо часто дискутується в наукових публікаціях. Без перебільшення можна стверджувати, що прямо чи опосередковано, цю проблему прагнуть вирішити усі автори, котрі досліджують питання обліку. Зазвичай завданням досліджень названих об'єктів є не просто його удосконалення, а удосконалення з метою підвищення якості інформаційної бази управління.

Загалом доцільно звернути увагу на різні спрямування шляхів поліпшення інформаційної бази управління. Так, багато науковців свої розробки пов'язують з пошуком шляхів удосконалення методики обліку різних об'єктів і галузей. До їх числа належать М.І. Боднар, З.В. Гуцайлюк, Л.О. Гуцайлюк, В.А. Дерій, З.-М.В. Задорожний, Л.М. Кіндрацька, О.Е. Кузмінська, Ю.А. Кузьмінський, Я.Д. Крупка, Л.Г. Ловінська,

М.Р. Лучко, О.А. Петрик, М.С. Пушкар, С.В. Свірко, та ряд інших. Ще одна група вчених, висвітлюючи облікову проблематику, акцентує увагу на стандартизації та уніфікації обліку. До їх числа належать частина науковців з вищеподаного списку, а також І.Д. Бенько, С.Ф. Голов, В.М. Жук, В.М. Костюченко, Т.Г. Маренич, С.В. Сопко та інші. Багато вчених працюють у напрямі розробки пропозицій з поліпшення організації обліку, в тому числі в умовах застосування сучасних інформаційних технологій (О.В. Адамик, М.М. Бенько, В.М. Жук, С.В. Івахненко, В.М. Рожелюк, С.В. Свірко, Ю.Т. Труш, Н.М. Хорунжак та інші).

Попри надзвичайно широке представлення дослідження різних напрямів удосконалення обліку, як інформаційного джерела даних для системи управління варто зауважити, що проблеми з цих питань продовжують існувати. Деякі з них виникають у зв'язку з розвитком технічної складової узагальнення й збору інформації, інші – є результатом виникнення нових запитів системи управління та тих викликів, які формуються суспільством, розвитком економіки, міжнародних відносин тощо.

Важливим завданням досліджень в таких умовах є формування теоретичної, організаційної, методологічної та методичної основи удосконалення інформаційної бази управління та такої її вагової складової як облік.

Незважаючи на дискусії щодо функцій обліку та його різновидів (підсистем) в сучасних умовах, незаперечним залишається факт потреби розширення його можливостей в питаннях продукування даних для управління. Причому простих даних про активи й пасиви для цілей управління та ефективної фінансово-діяльності підприємств і організацій вже недостатньо.

Слід визнати, що діяльність суб'єктів господарювання в умовах нестабільності й зростання невизначеності супроводжується потребою постійного моніторингу різних явищ і процесів. Йдеться не лише про ті з них, котрі відбуваються у внутрішньому виробничому середовищі. Для ефективного функціонування сучасним підприємствам і організаціям необхідні також низка зовнішніх даних (про конкурентів та їх ціни, споживачів і їх запити й платоспроможність тощо). В багатьох випадках навіть не цифрова інформація дозволяє приймати правильні управлінські рішення. Прикладом цього можуть бути випадки відмови у співпраці через негативну репутацію контрагента.

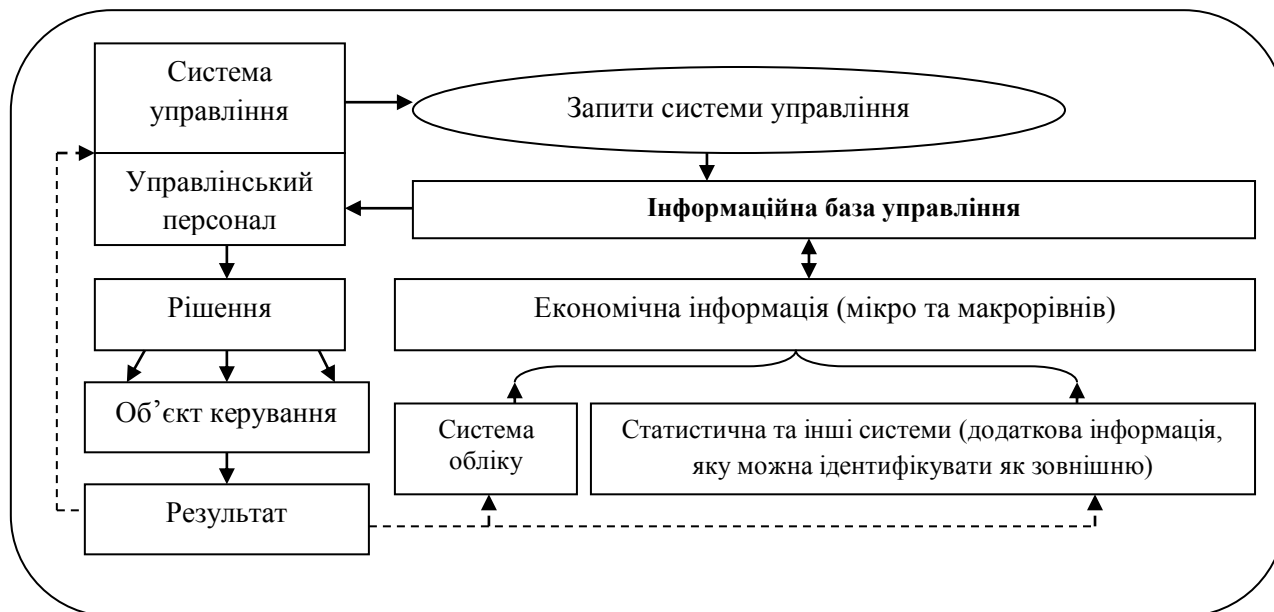
Таким чином, для ефективного ведення діяльності й мінімізації (уникнення) ризиків суб'єктам управління потрібно володіти оптимальним набором інформаційних даних економічного і неекономічного характеру. Під оптимальністю слід розуміти ненадлишковість. Її вимірником може бути по-перше, відсутність повторюваності інформаційних даних (теоретично-емпіричний підхід). По-друге, можливий варіант чіткого математичного окреслення (обмеження) кількості даних, що передаються для потреб управління. В цьому випадку критерієм може бути норма затрат часу на опрацювання інформації для прийняття управлінського рішення та анкетування запитів менеджерів. Попри певну абстрактність та ймовірність такого підходу, його застосування дасть змогу встановлювати оптимальні обсяги інформації, яку слід передати управлінцю конкретної ієрархічної ланки менеджменту для обґрунтування ним певного рішення. Для ідентифікації нормозатрат доцільно використати досвід встановлення типових норм часу, передбачених для виконання облікових робіт, але з урахуванням фізичних можливостей осмислення та оцінки інформаційних даних. Також на основі анкетування варто встановити перелік даних, які є цінними з позиції обґрунтування прийняття управлінського рішення для конкретного управлінського працівника.

Максимально прийнятним для встановлення норм затрат часу на опрацювання облікових даних з метою їх використання для прийняття управлінських рішень можна вважати аналітичний метод. Він передбачає детальне попереднє дослідження трудового процесу (організації праці, рівня (ефективності) використання технічних засобів тощо). Не заглиблюючись у деталізацію процесу нормування та особливості використання для його

здійснення аналітичного методу, зауважимо, що можливим є застосування обох його видів – розрахункового та дослідного.

Повертаючись до характеристики інформації, необхідної для прийняття управлінських рішень, варто наголосити, що певна її частина не входить до кола даних що продукуються системою бухгалтерського обліку. Однак вважати її загальною також не можна. Більш правомірно віднести такі інформаційні масиви до категорії «економічна інформація». Загалом формування інформаційної бази управління та її складові з урахуванням вищевказаного контексту мають свої специфічні риси, в тому числі в питаннях джерел даних (рис. 1).

Рис. 1. Інформаційна база управління як інтегрована система облікових даних

Статистична й інші системи, як джерела даних, охоплюють інформацію, котра включає в себе показники соціального розвитку, в тому числі інших країн, які є чинними чи потенційними споживачами продукту, інформаційні дані про конкурентів і внутрішніх споживачів, податкові умови, стан ринку та ресурсного (в т.ч. сировинного) забезпечення тощо. Наявність оптимального обсягу необхідних для прийняття рішень даних (повна інформація) мінімізує ризики діяльності. Неповна інформація навпаки може призвести до їх зростання. В науковій літературі такі явища ідентифікуються як «визначеність» та «невизначеність». Однак в будь-якому разі досягти виключної визначеності переважно неможливо. Завжди існує ймовірність неврахування якогось впливового чинника.

Формування інтегрованої системи даних вимагає провадження діяльності зі збору інформації з різних джерел і її узагальнення у зрозумілому й доступному форматі. Проблемою в цьому випадку є встановлення такого формату. Якщо для системи обліку характерне уніфіковане й стандартизоване подання даних, то інформація, отримана з інших джерел може мати різні форми представлення. При цьому останні визначатимуться не лише технічними можливостями збору інформації, а й особистими вподобаннями користувачів (графічно, текстово, таблично, матрично тощо).

Власне пошук формату представлення такої інформації можна вважати важливим і перспективним напрямом наукових досліджень. Більше того, вимагає вирішення і проблема організації її отримання (збору), включаючи кадрове та технічне забезпечення. Ще однією, не менш важливою проблемою є інтеграція таких даних з даними обліку для формування економічних показників, на основі яких можуть прийматися управлінські рішення. Така

комплексність вказує на виняткову складність формування інформаційної бази управління з позиції її розгляду як інтегрованої системи даних.

Список використаних джерел

1. Bondar, M. Theoretical and methodological approaches to assessing the safety and reliability of accounting and analytical information in the system of economic security of enterprises / M. Bondar, N. Iershova // International Journal of Innovative Technologies in Economy. – 2015. – №1(1). – Р. 9-22.
2. Кіндрацька, Л.М., Свірко, С.В., Кузьмінська, О.Е. Стандартизація бухгалтерського обліку в банківських і бюджетних установах України [колект. монографія] /Л.М. Кіндрацька, С.В. Свірко, О.Е. Кузьмінська. – Київ: КНЕУ, 2015. – 481с.
3. Лучко, М. Невизначеність та ймовірнісність господарських операцій: до питання бухгалтерського обліку [Електронний ресурс] / Михайло Лучко // Соціально-економічні проблеми і держава. – 2013. – Вип. 2(9). – С. 98-109.
4. Рожелюк, В. М. Організація бухгалтерського обліку діяльності переробних підприємств [Текст] : монографія / В. М. Рожелюк. - К. : ННЦ ІАЕ, 2013. - 488 с.
5. Хорунжак, Н. М. Логіко-статистичні інформаційні моделі та перспективи їхнього використання для діагностики стану процесу фінансування бюджетних установ / Н.М. Хорунжак // Торгівля і ринок України. – 2013. – № 36. – С. 88–101.
6. Адамик, О.В. Інформаційні системи управління підприємством: вибір базових технологій та програмного забезпечення / О.В.Адамик, О.В., С.В. Сисюк. //Глобальні та національні проблеми економіки. – 2016. – Випуск № 14. Грудень 2016 р. Електронне фахове видання. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://global-national.in.ua/archive/14-2016/178.pdf>
7. Бенько, І. Д. До питання впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності [Текст] / І. Д. Бенько // Стан і перспективи розвитку обліково-інформаційної системи в Україні : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. [м. Тернопіль, 11 трав. 2016 р.] / редкол. : З. В. Гуцайлюк, В. А. Дерій, Г. П. Журавель [та ін.]. – Тернопіль : ТНЕУ, 2016. – с. 37-39.

Субчук А. А.,

ст. гр. ОМом-11

Науковий керівник: Дерій В.А., д.е.н, професор
Тернопільський національний економічний університет,
м. Тернопіль, Україна

МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ОБ'ЄКТ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ

Міжнародна економічна діяльність України представляє собою неоднорідний та багатоаспектний предмет вивчення. Її можна розглядати в контексті національних інтересів і в регіональному та глобальному масштабах.

У першому аспекті така діяльність є засобом досягнення підприємницьких і загальнодержавних цілей у процесі співробітництва із зарубіжними партнерами.

У другому, весь господарський механізм постає невід'ємною складовою світової економіки, елементом більш загальної системної цілісності, інтернаціональних ринкових структур.

Таким чином, під міжнародною економічною діяльністю слід розуміти систему господарських відносин між країнами світу. Головними формами міжнародної економічної